ПРОЄКТ

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ ЗІ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ

РІШЕННЯ

м. Київ

«___» _____ 20___ року № _____

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

«__» _____ 2021 р. за № _____

«Про затвердження Положення про порядок напрацювання і затвердження стандартів державної мови щодо правопису та внесення змін до них»

Відповідно до підпункту «а» пункту 1 частини першої статті 44 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», підпункту 1 пункту 4 Положення про Національну комісію зі стандартів державної мови, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 911, Національна комісія зі стандартів державної мови

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Положення про порядок напрацювання і затвердження стандартів державної мови щодо правопису та внесення змін до них (додається).

2. Апаратові Національної комісії зі стандартів державної мови (Журба К. В.) забезпечити в установленому порядку подання цього рішення на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Це рішення набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на Голову Національної комісії зі стандартів державної мови Демську О. М.

Голова **Орися Демська**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Національної комісії зі стандартів державної мови

від «____»_____ 2021 року
№_____

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України

«___» _____ 2021 р. за № _____

ПОЛОЖЕННЯ
про порядок напрацювання і затвердження стандартів державної мови щодо правопису та внесення змін до них

I. Загальні положення

1. Національна комісія зі стандартів державної мови (далі – Комісія) є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, що забезпечує збереження та розвиток української мови як державної через встановлення стандартів державної мови.

2. Відповідно до підпункту «а» пункту 1 частини першої статті 44 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» це Положення визначає процедуру, за якою Комісія напрацьовує і затверджує стандарти державної мови щодо правопису та вносить зміни до них.

3. У цьому Положенні терміни мають таке значенням:

українська мова – мова титульної нації України, а також українців, що проживають за межами держави, базовий елемент їхньої національної ідентичності та культури;

державна мова – визначена Конституцією України мова, яка забезпечує рівні умови загальнозрозумілого спілкування для всіх громадян України незалежно від соціальної, етнічної, територіальної, гендерної, вікової та інших ознак;

правопис – система правил відтворення мовлення на письмі;

правило – це принцип або інструкція, що визначає стандартоване загальноприйняте відтворення на письмі мовної одиниці;

проєкт правила – попередній текст, у якому сформульований принцип регулювання того, що є прийнятним у конкретній системі письма, винесений на обговорення;

програма стандартування – заздалегідь визначена послідовність дій, скерованих на розроблення, перегляд, затвердження і скасування стандартів державної мови;

стандарт державної мови – нормативний документ, що встановлює для загального і систематичного використання правила з метою досягнення впорядкованості у сфері державної мови.

4. Напрацювання і затвердження стандартів державної мови щодо правопису та внесення змін до них відбувається у спосіб, визначений Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Положенням про Національну комісію зі стандартів державної мови, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 06 листопада 2019 року № 911, цим Положенням, іншими нормативно-правовими актами.

5. Комісія напрацьовує та затверджує стандарти державної мови щодо правопису з урахуванням усієї національної правописної традиції.

6. Під час напрацювання та затвердження стандартів державної мови щодо правопису Комісія враховує пропозиції та висновки Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ.

7. Організаційну, інформаційну, аналітичну підтримку всіх етапів напрацювання та затвердження стандартів державної мови щодо правопису та внесення змін до них забезпечує апарат Комісії.

ІІ. Напрацювання стандартів державної мови щодо правопису

8. Комісія розробляє та затверджує програму стандартування державної мови щодо правопису.

9. Метою програми стандартування є координація робіт з напрацювання та затвердження стандартів державної мови щодо правопису.

10. Комісія утворює правописну робочу групу, яка напрацьовує проєкт правила/правил відповідно до програми стандартування.

11. Проєкт правила/правил правописна робоча група подає разом із пояснювальною документацією до Комісії.

12. Пояснювальна документація стосується кожного окремого правила і охоплює:

1) загальну лінгвістичну характеристику правила;

2) обґрунтування причин необхідності напрацювання проєкта правила;

3) початкове формулювання опрацьовуваного правила;

4) проєкт правила;

5) ім'я і прізвище особи/осіб, яка/які напрацьовувала/и проєкт правила;

6) дата і місце виконання проєкта.

13. Комісія розглядає проєкт правила/правил і рекомендує його/їх для проведення консультацій з Інститутом української мови Національної академії наук України, іншими науковими та освітніми установами. Комісія може відхилити запропонований проєкт.

14. Відхилений проєкт правила/правил правописна робоча група повинна доопрацювати і подати повторно на розгляд Комісії.

15. Рекомендований до обговорення проєкт правила/правил разом з пояснювальною документацією Комісія надсилає для проведення консультацій та одержання письмових експертних висновків до Інституту української мови Національної академії наук України, інших наукових та освітніх установ.

16. Строк проведення консультацій і надання експертних висновків не може перевищувати одного календарного місяця.

17. Експертний висновок підписує керівник відповідної установи.

18. Правописна робоча група узагальнює експертні висновки і спільно з апаратом Комісії формулює проєкт рішення Комісії щодо правила/правил.

19. Комісія розглядає запропонований правописною робочою групою проєкт рішення щодо правила/правил. Комісія може відхилити проєкт рішення щодо правила/правил без додаткових пояснень.

III. Правописна робоча група

20. Правописна робоча група як фаховий консультативно-дорадчий орган Комісії є формою співпраці заінтересованих юридичних та фізичних осіб з метою організації та виконання робіт зі стандартування державної мови щодо правопису.

Правописна робоча група не має статусу юридичної особи і не може мати на меті одержання прибутку від своєї діяльності.

21. Правописну робочу групу в складі 15 членів створює Комісія своїм рішенням.

22. Правописну робочу групу формують з урахуванням принципу представництва всіх заінтересованих сторін. Членство у правописній робочій групі є добровільним.

23. Подання щодо призначення членами правописної робочої групи вносять члени Комісії та керівники заінтересованих установ (організацій).

24. Членом правописної робочої групи може бути особа, яка володіє державною мовою, має науковий ступінь не нижче доктора філософії (кандидата наук) у галузі філології за однією з таких спеціальностей: українська мова, загальне мовознавство, перекладознавство, здійснює наукові дослідження у галузі українського мовознавства, за останні п'ять років є автором (співавтором) не менше трьох публікацій у виданнях, що входять до категорії «А» та/або «Б» Переліку наукових фахових видань України, не менше двох публікацій, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, та/або Index Copernicus.

Кандидат до складу правописної робочої групи письмово підтверджує свою згоду на роботу в складі правописної робочої групи.

25. Строк повноважень члена правописної робочої групи становить три роки. Одна і та сама особа може бути членом правописної робочої групи не більше, ніж два строки поспіль. Комісія своїм рішенням припиняє

повноваження члена правописної робочої групи, строк повноважень якого закінчився.

26. Повноваження члена правописної робочої групи дочасно припиняє Комісія за умови подання ним особистої заяви про складення своїх повноважень, або за умови систематичного невиконання або неналежного виконання ним своїх обов'язків.2

27. Правописна робоча група проводить свої засідання згідно з графіком, затвердженим Комісією. Правописна робоча група веде протоколи своїх засідань.

28. Правописна робоча група має такі повноваження:

1) напрацьовувати проєкти правил стандартів державної мови щодо правопису;

2) оформлювати і подавати разом з пояснювальною документацією напрацьовані проєкти правил на розгляд Комісії;

3) опрацьовувати та узагальнювати спільно з апаратом Комісії результати експертних висновків і подавати їх на розгляд Комісії;

4) переглядати стандарти державної мови щодо правопису і вносити пропозиції змін до них;

5) брати участь у розроблені програми стандартування державної мови щодо правопису.

29. Положення про правописну робочу групу розробляє апарат Комісії і подає на затвердження Комісії.

30. Координує та скеровує роботу правописної робочої групи Комісія.

31 Організаційне забезпечення діяльності правописної робочої групи здійснюють апарат Комісії та керівник правописної робочої групи.

32. Керівника правописної робочої групи обирають на першому засіданні з числа членів правописної робочої групи відкритим голосуванням простою більшістю голосів строком на один рік. Одна і та ж особа може бути керівником правописної робочої групи не більше двох строків поспіль.

IV. Внесення змін до стандартів державної мови щодо правопису

33. Комісія організовує та координує діяльність з проведення перегляду стандартів державної мови щодо правопису та внесення змін до них.

34. Виявлені відхилення від стандарту державної мови опрацьовують відповідно до процедури, передбаченої пунктами 8 – 19 цього Порядку.

V. Затвердження стандартів державної мови щодо правопису

35. Напрацьовані стандарти державної мови щодо правопису відповідно до процедури, передбаченої пунктами 8 – 19 цього Порядку, Комісія розглядає на своєму засіданні й ухвалює відповідне рішення.

36. Рішення Комісії, які стосуються стандартів державної мови щодо правопису, набувають чинності з дня їх офіційного опублікування.

37. Комісія додатково може визначати етапи впровадження конкретного правила або змін до нього.

38. Комісія публікує кожних три роки зведені чинні правила стандартів державної мови щодо правопису окремим виданням.

39. Рішення Комісії є обов'язковими до виконання на всій території України і можуть бути оскаржені в судовому порядку.